

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 16/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä syyskuuta 2011 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 28/2011 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 8/2011 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Kaisa Leena Välipirtti, liikenne- ja viestintäministeriö

- lakimies Anne Myllylä, Liikennevirasto
- liikennevälineiden rekisteröintiyksikön lakimies Reijo Jälkö, Liikenteen turvallisuusvirasto
- tarkastaja Nina Alaiso, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- aluevastaava Jarmo Puharinen, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- lakimies Keijo Kuoppala, Helsingin kaupunki
- ympäristölakimies Leena Eränkö, Suomen Kuntaliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- sisäasiainministeriö
- Helsingin hallinto-oikeus
- Espoon kaupunki
- Tampereen kaupunki.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvojen siirtämisestä annettua lakia. Tienpitäjälle annettaisiin äkillisissä tilanteissa, kuten runsaan lumisateen tai tulvan yhteydessä, mahdollisuus ryhtyä omalla kustannuksellaan ajoneuvon siirtoon ilmoittamatta tiealueella tehtävästä työstä ennakkoon. Varastosiirrosta ilmoitettaisiin ajoneuvon omistajalle tai haltijalle todisteellisen tiedoksiannon sijasta tavallisella tiedoksiannolla. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös ajoneuvon lukituksen avaamisesta. Eräitä lain sana-

muotoja tarkennettaisiin. Ajoneuvon siirtoa tai siirtokorvausta koskevaan päätökseen haettaisiin ensi vaiheessa oikaisua. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen voisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudessa. Tämän jälkeen muutosta voitaisiin hakea korkeimmassa hallinto-oikeudessa, jos se myöntää valitusluvan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2012 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Laki ajoneuvojen siirtämisestä tuli voimaan helmikuussa 2009, ja sen tavoitteena oli selkeyttää siirtoja tekevien viranomaisten toimivaltaa sekä lyhentää ajoneuvojen siirto- ja säilytysaikoja. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan laki myöhemmin tehtyine muutoksineen ei ole toiminut toivotulla tavalla, vaan ajoneuvojen säilytysajat ovat pidentyneet ja kuntien varastot täyttyneet tarpeettomasti. Valiokunta pitää käsiteltävänä olevaa uudistusta tärkeänä ja korostaa uudistuksen toimivuuden seuranta.

Valiokunta ehdottaa lakiin eräitä, lähinnä perustuslakivaliokunnan lausunnosta johtuvia muutoksia ja täsmennyksiä.

Yksityiskohtaiset perustelut

5 §. Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella. Valiokunta ehdottaa pykälän 5 momentin lakiviittauksen tarkistamista, sillä uusi pelastuslaki (379/2011) on tullut voimaan 1 heinäkuuta 2011.

9 §. Ajoneuvon siirrosta ilmoittaminen ja siirtopäätös. Ehdotetun 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan viranomaisen on annettava ajoneuvon varastosiirrosta kirjallinen päätös, joka puolestaan annetaan tiedoksi ajoneuvoliikennerekisteriin merkitylle viimeiselle omistajalle tai haltijalle tavallisella tiedoksiannolla.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan viitannut perustuslain 21 §:n 1 momenttiin ja todennut, että pelkkä viimeisimpään rekisteritietoon nojautuminen ei riitä tapauksessa, jossa voi olla kysymys huomattavasta varallisuusarvosta. Sen vuoksi valiokunta pitää oikeusturvan asianmukaisen toteutumisen vuoksi tarpeellisenä säännöksen muuttamista niin, että viranomaisen

on ennen varastosiirrosta ilmoittamista pyrittävä selvittämään, ovatko rekisteritiedot ajantasaisia.

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin sanamuodon palauttamista voimassa olevaan sanamuotoonsa siten, että momentissa tarkoitettu kirjallinen päätös on annettava tiedoksi myös muulle tiedossa olevalle omistajalle. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että rekistereistä ilmenevälle, edellisen omistajan luovutusilmoituksessaan ilmoittamalle uudelle omistajalle tulee myös antaa tiedoksi momentissa tarkoitettu päätös. Muutos toteuttaa perustuslakivaliokunnan näkemyksen, että varastosiirrosta ilmoitettaessa on käytettävä hyväksi kaikki ajantasaiset rekisteritiedot.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan myös, että pykälässä tarkoitetun kuulutuksen tiedoksisaannin katsottaisiin ajoneuvon siirtoa koskevissa asioissa tapahtuneen kuulutuspäivänä. Oikaisuvaatimusaika ja ajoneuvon noutoaika alkaisivat kulua samanaikaisesti. Viitaten saamiinsa asiantuntijalausuntoihin liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa säännöksen muuttamista siten, että päätöksen tiedoksisaannin katsottaisiin tapahtuneeksi seitsemäntenä päivänä kuuluttamisesta, mikä vastaa hallintolain (434/2003) säännöstä yleistiedoksiannon tiedoksisaannista (62 §), kun ilmoitus on julkaistu virallisessa lehdessä. Kuulutusaika loppuisi näin ennen viimeistä oikaisuvaatimuksen esittämispäivää tai vaihtoehtoisesti ajoneuvon viimeistä noutopäivää. Seitsemän päivän muutos ei pidennä ajoneuvojen varastointiaikaa kohtuuttomasti, mutta parantaa ajoneuvon omistajan tai haltijan oikeusturvaa pidentämällä käytännössä muutoksenhaku- ja noutoaikaa.

12 §. Ajoneuvon siirtyminen kunnan omistukseen. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon sisältyy kaksi säätämisyjärjestystä koskevaa huomautusta, jotka molemmat liittyvät ehdotuksen 12 §:ään. Liikenne- ja viestintävaliokunta tarkistaa pykälän perustuslakivaliokunnan lausunnon

mukaisesti ja jakaa sen selvyiden vuoksi neljään momenttiin.

Valiokunnan ehdottama 1 momentti sisältää pääsäännön varastoon siirretyn ajoneuvon omistusoikeuden siirtymisestä kunnalle. Varastoon siirretyn muun kuin romuajoneuvon omistusoikeus siirtyy hallituksen esittämällä tavalla kunnan omistukseen sillä edellytyksellä, että ajoneuvon ajoneuvoliikennerekisteriin merkittyä viimeistä omistajaa tai muuta tiedossa olevaa omistajaa ja haltijaa on yritetty toistuvasti eli vähintään kaksi kertaa kirjeitse tavoittaa ja kaikki olosuhteet huomioon ottaen on muutoin ilmeistä ajoneuvon tulleen hylätyksi. Omistusoikeus siirtyy kunnalle 30 päivän kuluessa siitä, kun omistajan tai haltijan on katsottava saaneen tiedon siirtopäätöksestä.

Momentissa tarkoitettu varastoon siirto on käytännössä voinut tapahtua jonkin 4—8 §:ssä mainitun siirtoerusteen nojalla. Pykälään lisätyllä vaatimuksella toistuvasta tavoittamisesta kirjeitse ei ole merkitystä niissä tapauksissa, joissa tiedoksianto tehdään 9 §:n 2 momentin mukaisesti kuuluttamalla.

Valiokunnan ehdottaman 2 momentin tarkoitamisissa tilanteissa omistusoikeus siirtyy kunnalle vasta 60 päivän kuluttua sen jälkeen, kun omistajan tai haltijan on katsottava saaneen tiedon siirtopäätöksestä. Jos 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa tilanteen kokonaisarviointi

ei osoita auton ilmeisesti tulleen hylätyksi, auton omistusoikeuden siirtymisaika pitenee 60 päivään. Sama koskee niitä tilanteita, joissa ajoneuvolla voidaan perustellusti olettaa vielä olevan kohtuullista vaihdanta-arvoa, vaikka se katsottaisiin hylätyksi. Arvioinnissa otetaan huomioon ajoneuvon arvo, kunto ja muut ulkoisesti havaittavat seikat samalla tavalla kuin lain 7 §:ssä. Vaihdanta-arvon tulee ylittää ainakin kaikki lain 10 §:ssä tarkoitetut omistajan tai haltijan korvattavat kustannukset.

Valiokunnan ehdottama uusi 3 momentti vastaa hallituksen ehdottaman pykälän viimeistä virkettä ja valiokunnan ehdottama uusi 4 momentti vastaa pykälän toiseksi viimeistä virkettä.

13 §. *Muutoksenhaku.* Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden muutoksenhaun edellytyksiä täsmentävän 4 momentin, jossa muutoksen hakemisen ja muutoksenhaun käsittelemisen osalta viitataan hallintolainkäyttölakiin (586/1996).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 5 §:n 5 momentti, 6 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 12 ja 13 §, sellaisena kuin niistä on 5 §:n 5 momentti laissa 729/2011, sekä

lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

— — — — —
 Jos ajoneuvo on pysäköity pelastuslain (379/2011) 11 §:n 2 momentin vastaisesti pelastustielle, poliisi tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa ajoneuvon lähi- tai varastosiirron viipymättä.

6 ja 8 a §
(Kuten HE)

9 §

Ajoneuvon siirrosta ilmoittaminen ja siirtopäätös

— — — — —
 Viranomaisen on annettava varastosiirrosta kirjallinen päätös, joka on annettava tiedoksi ajoneuvoliikennerekisteriin merkitylle viimeiselle omistajalle tai muulle tiedossa olevalle omistajalle ja haltijalle tavallisella tiedoksiantolla siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Jäljennös päätöksestä tai siirrettyjen ajoneuvojen tunnistamisen kannalta olennaiset tiedot sisältävä luettelo on lähetettävä myös poliisille. Jos ajoneuvon omistaja tai tämän osoite ei ole tiedossa, tiedoksianto tehdään kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisen kunnan ilmoitustaululla siten kuin julkisista kuulumuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Jos tiedoksianto on tehty kuuluttamalla, asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kuulutuspäivästä. Päätös on annettava viipymättä siirron jälkeen. Päätöksessä on kehotettava noutamaan ajoneuvo 30 päivän kuluessa tiedonsaannista uhalla, että ajoneuvo siirtyy kunnan omistukseen.

10 §
(Kuten HE)

12 §

Ajoneuvon siirtyminen kunnan omistukseen

Jos omistaja tai haltija ei nouda varastoon siirrettyä muuta ajoneuvoa kuin romuajoneuvoa 30 päivän kuluessa sen jälkeen, kun hänen on katsottava saaneen tiedon siirtopäätöksestä, ajoneuvo siirtyy sen kunnan omistukseen, jonka alueelta ajoneuvo on siirretty edellyttäen, että ajoneuvon ajoneuvoliikennerekisteriin merkittyä viimeistä omistajaa tai muuta tiedossa olevaa omistajaa ja haltijaa on yritetty toistuvasti kirjeitse tavoittaa ja kaikki olosuhteet huomioon ottaen on muutoin ilmeistä, että ajoneuvo on tullut hylätyksi.

Jos ajoneuvolla voidaan perustellusti olettaa vielä olevan kohtuullista vaihdanta-arvoa, kun otetaan huomioon ajoneuvon arvo, kunto ja muut ulkoisesti havaittavat seikat verrattuna 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin siirtokustannuksiin, tai jos 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa ei ole ilmeistä, että ajoneuvo on hylätty, ajoneuvo siirtyy kunnan omistukseen 60 päivän kuluttua sen jälkeen, kun omistajan tai haltijan on katsottava saaneen tiedon siirtopäätöksestä. (Uusi)

Ajoneuvo siirtyy kunnan omistukseen kuitenkin vasta, kun siirtopäätös on saanut lainvoiman. (Uusi)

Romuajoneuvo siirtyy kunnan omistukseen kunnan ottaessa sen haltuunsa. (Uusi)

13 §

Muutoksenhaku

(1—3 mom. kuten HE)

Muutoksen hakemisesta ja muutoksenhaun käsittelemisestä säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996). (Uusi 4 mom.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Osmo Kokko /ps
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Thomas Blomqvist /r
Ari Jalonen /ps
Kalle Jokinen /kok
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Janne Sankelo /kok (osittain)
Eila Tiainen /vas
Ari Torniainen /kesk
Reijo Tossavainen /ps
Oras Tynkkynen /vihr
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.